

Drugo otvoreno pismo Udruge za cjeloviti spolni odgoj "Teen STAR" Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa u vezi spolnog odgoja u školama

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa RH
Kabinet ministra dr. Dragana Primorca

Zagreb, 23. svibnja 2005.

Poštovani gospodine ministre Primorac,

Ovim pismom osvrnuli bismo se na Vašu nedavnu odluku u vezi spolnog odgoja u školama za koju smo saznali iz medija. Iako u potpunosti poštujemo Vaše pravo na donošenje te odluke, ipak se osjećamo pozvanima da na nju reagiramo i izrazimo svoje nezadovoljstvo.

1. Žao nam je što niste prihvatili prijedlog za koji se, između ostalih, zalaže i naša udruga, a koji smo izrazili u otvorenom pismu upućenom Vašem ministarstvu 15. ožujka ove godine, da se **mladima i njihovim roditeljima omogućiti slobodan izbor između više različitih programa spolnog odgoja koji zadovoljavaju potrebne odgojno-obrazovne kriterije, a koje bi oni mogli birati u skladu sa svojim odgojnim vrijednostima i svjetonazorom.**

Smatramo da se idejom uvođenja jedinstvenog i obveznog programa spolnog odgoja u škole ne uvažava **pluralnost mišljenja i svjetonazora** koja je u današnje vrijeme u hrvatskom društvu realno prisutna na području spolnosti. Bez obzira bio taj program predviđen pod satom razredne zajednice ili u neko drugo vrijeme, i bez obzira na njegove sadržaje, voditelje i način izvođenja, njegovo će uvođenje u svakom slučaju **izazvati nezadovoljstvo jednog dijela nastavnika, roditelja i učenika, a i jednog dijela javnosti.** Ako budu zadovoljni jedni, neće biti zadovoljni drugi ili obrnuto.

Spolni odgoj, naime, ne spada među egzaktnu znanost koja se sastoji od nedvojbenih znanstvenih istina koje su svima prihvatljive. Egzaktni znanstveni podaci s područja spolnosti (primjerice podaci o spolno prenosivim bolestima ili učinkovitosti kontracepcije), dakle **obrazovni dio**, predstavlja jedan mali dio spolnog odgoja i za njega je dovoljno nekoliko sati predavanja. Što je s ostalim satima? Sve ostalo je **odgoj**, u kojemu je presudan **vrijednosni sustav** samog programa i, možda još i više, vrijednosni sustav konkretnog predavača ili voditelja.

Kao i u prošlom otvorenom pismu, ponovno naglašavamo ključnu stvar, a to je **primarno pravo roditelja u odlučivanju o odgoju svoje djece**, čiji je spolni odgoj možda najosjetljiviji dio. Činjenica je da danas različiti roditelji različito gledaju na pitanja spolnosti i različito odgovajaju svoju djecu. Nametanjem isključivog i jedinstvenog programa spolnog odgoja, obveznog za sve, krše se temeljna roditeljska prava.

Nemamo ništa protiv zamisli da Ministarstvo sastavi novi program spolnog odgoja, ali se protivimo tome da on bude unaprijed proglašen najboljim i jedino mogućim. Smatramo da bi se ponuda više različitih programa spolnog odgoja mogla realizirati uz isti utrošak financijskih sredstava, vremena i stručnog kadra, kao i u slučaju kada bi svi učenici polazili isti program. Takav sistem funkcionira u mnogim zemljama svijeta, uključujući i tridesetak zemalja u kojima se provodi program cjelovitog spolnog odgoja "Teen STAR".

2. Ono što nas kao udrugu najviše pogađa u Vašoj odluci, to je da je, dakle, s jedne strane uveden – kao jedini i obvezan – još nepostojeći program spolnog odgoja, a s druge strane je **praktički ukinut program cjelovitog spolnog odgoja "Teen STAR" koji se i u svijetu i u nas već godinama provodi i koji je već pokazao svoju kvalitetu i pozitivne odgojne rezultate.**

Iz medija smo saznali informaciju da će se za godinu dana postojećim programima spolnog odgoja uskratiti status izvannastavne aktivnosti tj. da će im se uskratiti financiranje. U praksi to jedino pogađa naš program "Teen STAR" jer jedino on sada ima taj status, odnosno provodi se kao dio plana i programa rada škole tijekom cijele školske godine, a nastavnici ga provode kao dio svojih redovitih obveza u školi. Program MEMOAIDS ova odluka ne pogađa, jer njegovo izvođenje u pojedinom razredu traje samo nekoliko sati, a financiranje i provođenje zagarantirani su mu ugovorima na državnoj razini.

Naša udruga nije službeno obaviještena o tome kako je Povjerenstvo za prosudbu programa spolnog odgoja ocijenilo naš program i o razlozima Vaše odluke. Napominjemo da je program cjelovitog spolnog odgoja "Teen STAR" dobio pozitivno stručno mišljenje Zavoda za školstvo RH 2003. g. i suglasnost i preporuku Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa RH 1997. i 2004. g. Iza njegovog uvođenja i

provođenja stoji ozbiljan i kvalitetan višegodišnji rad i iskustvo. Svi učenici, roditelji i nastavnici koji su u njega uključeni veoma su zadovoljni programom i njegovim odgojnim rezultatima.

Negativne kritike na račun našeg programa dolazile su isključivo od strane liberalnih političkih struja u našem društvu koje su ga orkestrirano i neargumentirano napale s jednim ciljem da ga uklone iz škola, što im je sada i uspjelo.

Da je "Teen STAR" ozbiljna opcija pokazuju i sve zapaženiji rezultati programa na svjetskom nivou. Primjerice, najnovije četverogodišnje istraživanje u Čileu pokazuje da je program "Teen STAR" utjecao na smanjenje broja maloljetničkih neželjenih trudnoća 5–6 puta, što je vrlo značajan rezultat.

Smatramo da je program "Teen STAR" društveno izuzetno potreban i koristan i nadali smo se – i još se uvijek nadamo – da će Ministarstvo to znati prepoznati i pružiti još snažniju podršku kako bi se on mogao proširiti na daleko veći broj škola nego što je to sada.

Što se tiče Vašeg mišljenja o našem programu čuli smo, također iz medija, jedino to da je program "Teen STAR" "nedostatan" i da navodno nije "moderan". Ne znamo što to konkretno znači. Kao voditelji naše udruge, dužni smo nastavnicima, roditeljima i učenicima koji su uključeni u program "Teen STAR" izvijestiti o aktualnim odlukama Ministarstva i objasniti im razloge koji stoje iza tih odluka.

Stoga Vas molimo da nas službeno izvijestite o Vašoj procjeni odnosno procjeni Ministarstva o programu "Teen STAR" i o tome što konkretno smatrate njegovim nedostacima te nam pružite mogućnost da odgovorimo. Spremni smo razmotriti argumentirane primjedbe na naš program, mijenjati ga i usavršavati kako bi, ukoliko i u kojim segmentima to sada nije, bio u skladu s kriterijima Ministarstva.

Unaprijed zahvaljujemo. S poštovanjem,

Kristina Pavlović, prof.
Predsjednica Udruge za cjeloviti spolni odgoj "Teen STAR"

Ladislav Ilčić, prof.
Dopredsjednik Udruge za cjeloviti spolni odgoj "Teen STAR"